

Tankebreve

B. S. Ingemann-Selskabet

November 2022

22. Årgang

Nr. 3

Adventsmøde på Sorø Kunstmuseum **Storgade 9, 4180 Sorø.**

Søndag den 4. december 2022 kl. 14.00

Tilmelding nødvendig: Kontakt Helge Torm. E-mail: helge.torm@mail.tele.dk - Tlf.: 29 93 18 91

Julekort med de første to strofer af Ingemanns *Julen har bragt velsignet Bud*, dateret 1926.

Program

Kl. 14.00: Velkomst og indledning v/formand Peter Balslev-Clausen.

Kl. 14.10: Skuespiller Henrik Jandorf, professor Johan de Mylius samt sognepræst og forfatter Kristian Østergaard vil fortælle om deres yndlings julesalme/sang, som efterfølgende afsynges i fællesskab.

Kl. 14.50: Pause med gløgg og æbleskiver.

Kl. 15.20: Vi fortsætter den litterære syngesalon med bidrag af tidligere praktiserende læge i Sorø Christian Schelde samt Kirsten Jensen Holm.

Kl. 16.00: Afslutning.

Entré kr. 100,- (alt inkl.)

Litterær Syngesalon på Sorø Kunstmuseum

I fjor var det meningen at vi skulle afholde vores adventsmøde i Ingemanns Hus, men måtte desværre aflyse på grund af den verserende corona-pandemi. Nu forsøger vi så igen, denne gang med et lidt andet hold, men et hold, der også har noget på deres (jule-) hjerte. ~ Kom og syng med på professorens, skuespillerens, præstens og lægens yndlingssalme! ~ B. S. Ingemann-Selskabet er et litterært selskab, så vi skal naturligvis også bag om salmerne; om det bliver en personlig beretning eller en teologisk/litterær analyse bliver ligesom salmevalget først afsløret på dagen. Da vi forventer stor tilslutning til selskabets traditionsrige adventsmøde, afholdes det i år på Sorø Kunstmuseum.

Henrik Jandorf, student fra Sorø Akademi, uddannet skuespiller og i tyve år ansat på Det Kongelige Teater. I 2015 opførte han på Tersløsegaard et one-man-Holberg-show *Absolut Holberg*, som med Holbergs egne tekster fortalte forfatterens livshistorie. Henrik har desuden siddet i Tersløsegaards bestyrelse i en årrække.

Kristian Østergaard er sognepræst ved Sorø Klosterkirke. Han er derudover forfatter og en af de mest litteraturkyndige i den danske præstestand.

Christian Schelde har været praktiserende læge i Sorø igennem 42 år og er kendt som en god fortæller.

Ovennævnte tre personer har det tilfælles, at de bor i og omkring det skønne Sorø. De to andre, Johan de Mylius og Kirsten Jensen Holm, som begge sidder i Ingemann-Selskabets bestyrelse, er gamle kendinge og behøver ingen præsentation her ~ Salmerne eller sangene, som præsenteres af de fem medvirkende, vil blive offentliggjort på selskabets hjemmeside og i det program, der omdeles på mødedagen.

Sorø Kunstmuseum danner i år ramme om Ingemann-Selskabets traditionsrige adventsmøde.

Diverse Ingemann-Bøger

Der findes utallige bøger om Ingemann, og mange af dem findes stadig i handelen til få penge. Her er et lille udvalg. Øverst tv.: *B. S. Ingemann fortalt for Ungdommen af J. P. Jensen* (1925), med forsidebillede af Karl Rønning forestillende Ingemann, der får overrakt Guldhornet i 1859. Øverst th.: *B. S. Ingemann. Romantiske Fortællinger* (1901), indeholdende 13 fortællinger. Nederst tv.: *Digte af Ingemann. I Udvalg af H. Schwanenflügel* (1897). Nederst th.: *B. S. Ingemann. To Fortællinger* (1903). Indeholder: *Kunnuk og Naja* eller *Grønlænderne* og *Den stumme Frøken*.

B. S. Ingemanns skolesalmer: *Morgenpsalmer* 1822

I den seneste periode har et af temaerne her i bladet og ved selskabets møder været Ingemanns morgensalmer fra 1822. Selskabets formand, pastor emeritus Peter Balslev-Clausen er af flere grunde meget vidende om salmernes oprindelse og indhold, og redaktionen har modtaget en artikel, som for første gang lægges ud til en større offentlighed ~ og til selskabets medlemmer.

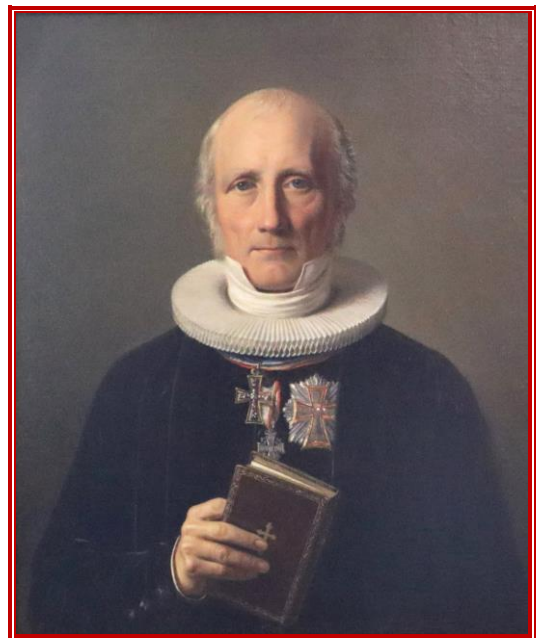
23. juli 1822 var Ingemann blevet udnævnt til lektor i dansk sprog og litteratur ved *Sorø Akademi*, der samme efterår blev genåbnet som latinskole med en akademisk overbygning. Ugen efter, 30. juli, kunne Ingemann i Hyllested præstegård fejre sit bryllup med Lucie Mandix.

Ingemanns Hus, her klods op af akademi og kirke, var bolig for Ingemann og hustru Lucie i 40 år. Lucie fik lov til at blive boende i huset i de seks år, hun overlevede sin mand.

Sammen flyttede de kort tid efter ind i den embedsbolig ved Sorø Akademi, som blev deres fælles hjem i 40 år indtil Ingemanns død 1862. Det var for Ingemann, som om han nu kunne se en ende på mange års usikkerhed, og han følte, at han stod ved begyndelsen af et nyt, frugtbart livsafsnit. En af de første opgaver var at få undervisningen på Akademiets skole, der begyndte 4. oktober, i gang og at få lagt livet på skolen i nogenlunde faste rammer. I denne forbindelse havde

J. P. Mynster (1775–1854)¹, der var medlem af direktionen for universitetet og de lærde skoler, hvorunder Sorø Akademi sorterede, talt med Ingemann og foreslået ham at samle et udvalg af morgensalmer til brug ved Akademiets morgensang².

Jacob Peter Mynster (1775-1854) opfordrede i sin egenskab af medlem af direktionen for universitetet og de lærde skoler Ingemann til at skrive morgensangene til Sorø Akademi. Billedet af Mynster er malet af Constantin Hansen.

¹) J. P. Mynster var 1801–1811 (tiltrådt 1802) sognepræst i Spjellerup på Sydstevn og 1811–1834 residerende kapellan ved Vor Frue Kirke, København. Fra 1817 var han medlem af direktionen for Universitetet og de lærde skoler.

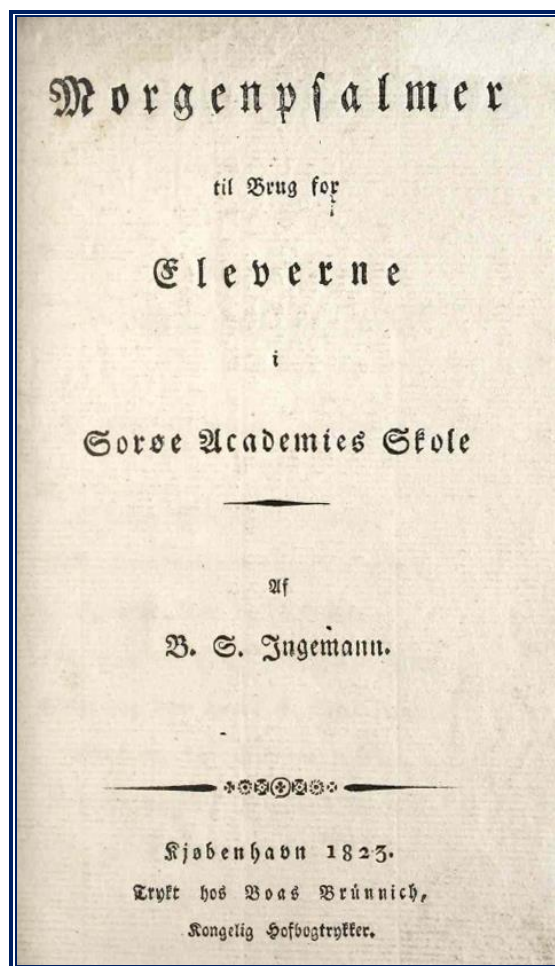
²) *Morgenpsalmer til Brug for Eleverne i Sorøe Academies Skole. Af B. S. Ingemann.* København: Trykt hos Boas Brünnich 1823. Salmeheftet var færdigtrykt 28. december 1822 og færdigheftet til distribution 4. januar 1823.

I et brev af 31. oktober 1822 gør Ingemann ret udførligt rede for sine overvejelser i denne anledning, idet han samtidig meddeler, at han i stedet for at udvælge og bearbejde nogle af de foreliggende salmer, der kunne egne sig, selv havde skrevet nogle nye, en til hver dag i ugen:

*Hvad der først laae mig paa Hjer-
tet, saasnart jeg var kommen i Rolig-
hed hernede, var at bringe de Morgen-
Lovsange i Stand, hvormed De i vor
sidste Samtale var saa god at overdra-
ge mig et høist kjærkomment og vig-
tigt Hverv. De gamle Morgenpsalmer
af Kingo og Brorson opsøgte jeg først,
for, om muligt ved en varsom Foran-
dring af enkelte nu stødende Udtryk, at
faae dem anvendelige til vort Øiemed,
uden at de derfor skulde tabe Noget af
den Aand og Hjertelighed, som gjen-
nem de forældede Former saa umis-
kjendelig tiltaler os. Men enhver nok
saa lempelig Forandring syntes mig en
Synd mod det ærværdige Gamle, og
vilde man desuden, som nok til Hen-
sigten blev nødvendigt, forkorte Psal-
merne, vilde det blive et Flikværk,
hvormed Ingen kunde være tilfreds.*

*Da jeg imidlertid i min nye Stil-
ling hernede ofte har følt mig i en saa
lykkelig Stemning, at jeg selv ofte har
følt Trang til at prise Gud for Lyset og
Livet, saa er det ligesom kommet af sig
selv, at, hvad jeg skrev, blev Morgen-
psalmer. - Syv korte Lovsange, een til
hver Morgen i Ugen, troer jeg at være
det meest passende Antal, naar man
ved Andagten vil forebygge det Meka-
niske i daglig Gjentagelse, og det over-
fladelige Indtryk af altfor megen Om-
vexling. Saadanne 7 Lovsange, til for-
skjellige bekjendte Psalmemelodier, de
fleste paa 2 Vers og ingen over 3 Vers,
har jeg idag gennem Directoren tilstil-
let Directionen, for at de, hvis de fand-*

*tes passende og Øiemedet værdige, med
Directionens Tilladelse kunde foran-
stalles, samlet aftrykte og uddeelte
blandt Eleverne. Gjerne vilde jeg ved
alle de Dage, hvortil christelige Erin-
dringer knytte sig (isæt Torsdagen og
Fredagen), have hentydet derpaa i Lov-
sangene, men dette kunde neppe skee
uden at disse Søgnedage derved fik et
saadant Helligdags-Anstrøg, som kun
tilhørte de store Festdage, der egentlig
ere hine Erindringer helligede. Derfor
har jeg kun ved Søndagen taget Hensyn
derpaa, og valgt Løverdagen til Dø-
dens Erindring, som den Dag, paa hvil-
ken Christus laae i Graven, og som
Modsætning til den følgende ugentlige
Opstandelses-Sabbath³.*

Vi har efterhånden bragt titelbladet til Ingemanns Morgenpsalmer til Brug for Eleverne i Sorøe Academies Skole nogle gange, men her må det nødvendigvis med.

³⁾ Af efterladte Breve til J. P. Mynster. København: Gyldendal 1862, s. 84.

Søndagspsalme.

Mel. Af Høiheden oprunden er ic.

En hellig Morgensol opstaaer,
Med Høitidsglædes den stille gaaer
Henover See og Skove.
Op, hver en Sjæl paa viden Jord,
Som paa den Herre Christus troer,
Stat op, din Gud at love!
Tier, flygter, Jordens Sorger!
Himlens Borger
Fred er givet —
Himmelfred i Jordelivet.

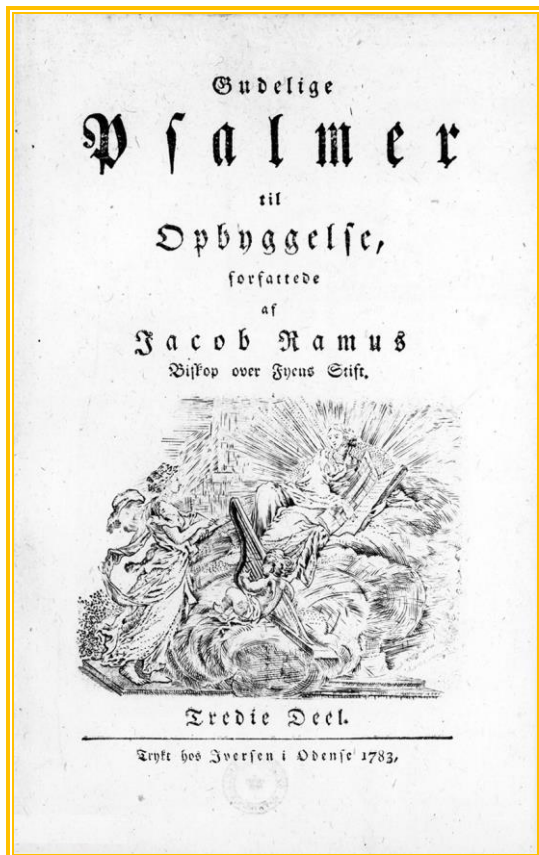
Fra Dagværk hvile skal din Haand,
Og hvile skal i Gud din Aand!
Hver Jesu Christi Tjener!
Han ei i Graven os forlod:
Med Søndagsolen han opstod,
Hans Morgen os forener.
Lad os frydes og tilbede!
Fred og Glæde
Os er givet —
Priis Opstandelsen og Livet!

Den første salme i Ingemanns *Morgenpsalmer til Brug for Eleverne i Sorø Academies Skole* (1823). Se næste side !

Ingemann gør i dette brev til J. P. Mynster rede for sine digteriske og pædagogiske overvejelser i forbindelse

med den opgave, Mynster havde givet ham. Ingemann havde som udgangspunkt overvejet muligheden af at arbejde »De gamle Morgenpsalmer af Kingo og Brorson«, men må ret hurtigt have indset, at det ikke kunne lade sig gøre. Hvilke salmer, Ingemann rent faktisk har tænkt på, skriver han ikke noget om, men det har uden tvivl været de morgensalmer af ikke mindst Kingo, der havde været og til dels stadig var i brug i begyndelsen af 19. århundrede. I den almindeligt brugte salmebog omkring 1820, *Evangelisk-kristelig Psalmebog* fra 1798, fandtes tre af Kingos morgensalmer, alle stærkt forkortet og bearbejdet til dels til ukendelighed. Det drejer sig om nr. 476, »See! Dagens Lys saa blidt igjen oprinde« (opr. »Lyksalig Dag! som nu saa bliid oprinder« (1674), Thomas Kingo, Samlede Skrifter III s. 43), nr. 477, »Nu rinder Solen op Med Straaler blide« (opr. »Nu rinder Solen op af Østerlide« (1674) SS III, s. 83), og »Nu vil jeg af ganske Hierte«, nr. 478 (opr. »Siæl og Hierte, Sind og Sandser« (1674) SS III s. 29). Det ville have været naturligt for Ingemann at tage disse tre bearbejdede Kingo-salmer med i en antologi til brug ved akademiets morgenandagt. De kunne forudsættes bekendte og ukontroversielle for så vidt som de stod i den autoriserede salmebog. Ingemann nævner i sit brev ikke, hvilke kriterier for udvælgelsen af salmer, han og Mynster var enedes om, men det vil være naturligt at forestille sig, at de begge har ment, at morgensalmerne fra *Evangelisk-kristelig Psalmebog* ikke kunne komme på tale pga. den autoriserede salmebogs såvel teologisk som litterært utilfredsstillende standart, præget som den var af 1790'ernes rationalistiske moralsk ori-

enterede teologi og den førromantiske forståelse af folkelig poesi. Et godt eksempel på denne Gud-dyd-og-udødeligheds teologi er *Evangelisk-kristelig Psalmebog* nr. 480 af Jacob Ramus⁴.

Jacob Ramus' *Gudelige Psalmer til Opbyggelse*, 3. del, 1783.

Troen på Jesus Kristus hjælper den kristne gennem livet, men saligheden er Gud Faders sag:

Mel. Enhver, som troer og bliver døbt⁵.

1.

Jeg atter da i Jesu Navn
Min Gierning skal begynde;
O! maatte jeg kun virke Gavn,
Mod Ingen mig forsynde!
Ja! maatte jeg nu denne Dag
Anvende Gud til Velbehag,
Og ham ved Idræt tækkes!

2.

Jeg er som Andre skrøbelig
Og kan saa let forføres;
Tidt Kiødets Lyster lokke mig,
Og Verdens Stemme høres.
O! giv mig Kraft til at staae imod,
Og vandre frem med sikker Fod
Den trange Vei til Livet!

3.

I Jesu Christi Tro mig da
Et stadigt Haab opliver.
Naar Gud vil kalde mig herfra,
Han Salighed mig giver.
Kom Død og Dom og Evighed!
Min Siel forfærdes ei derved;
Gud Herren er min Fader!

Ingemann og Mynster har givetvis været enige om, at *Evangelisk-kristelig Psalmebogs* teologisk-moralske grundholdning hørte en rationalistisk fortid til, som unge mennesker i begyndelsen af 1820'erne måtte opfatte som i bedste fald utidssvarende og uvedkommen⁶. Dagens løsen var omkring 1820 stadig den romantik, der brød igennem ved århundredets begyndelse, og som Ingemann var en af de fremmeste fortalere for. Af disse grunde besluttede han sig for at skrive nye, tidssvarende salmer til morgen-lovsangen på Sorø Akademi.

Som eksempel på Ingemanns *Morgenpsalmer* kan anføres samlingens indlednings sang/salme, »En Hellig Morgensol opstaaer« med overskriften Morgenpsalme:

I.

Søndagspsalme.

Mel. Af Høiheden opstanden er etc.⁷

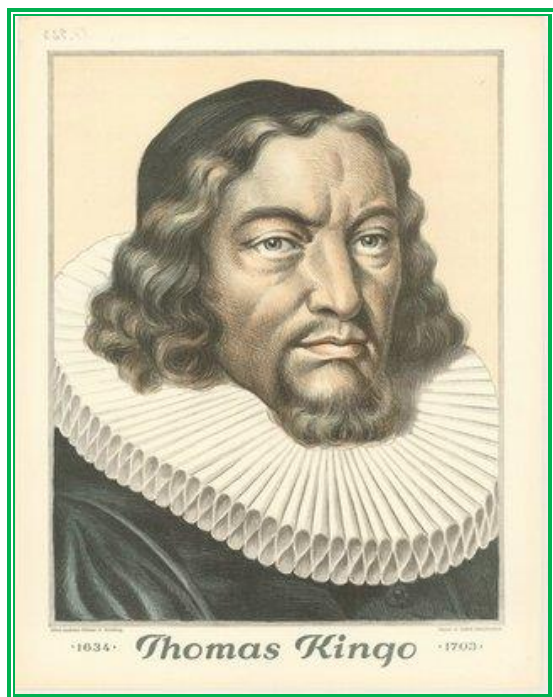
⁴) Jacob Ramus (1716–1785), biskop over Fyens Stift 1763–1785. *Jeg atter da i Jesu Navn* stammer fra *Gudelige Psalmer til Opbyggelse* 1–3. samling 1781–1783.

⁵) Førreformatorsk melodier, Nürnberg 1524. *Melodisamling til Den Danske Salmebog* 2003, nr. 183

⁶) Jfr. *Evangelisk-kristelig Psalmebogs* forord, hvor det hedder: »Herren give, at Fædrelandet maa høste Frugt deraf til Sædeligheds, til Ordens, til gavnlig Virksomheds og uskrømtet menneskekierligheds Befæstning og Forfremmelse igiennem flere Slægtfølger.«
⁷) Philipp Nicolai 1599, *Melodisamling til Den*

En hellig Morgensol opstaaer,
 Med Høitidsglands den stille gaaer
 Henover Søe og Skove.
 Op, hver en Sjæl paa viden Jord,
 Som paa den Herre Christus troer,
 Stat op, din Gud at love!
 Tier, flygter, Jordens Sorger!
 Himlens Borger
 Fred er givet ~
 Himmelfred i Jordelivet.

Fra Dagværk hvile skal din Haand,
 Og hvile skal i Gud din Aand!
 Hver Jesu Christi Tjener!
 Han ei i Graven os forlod:
 Med Søndagssolen han opstod,
 Hans Morgen os forener.
 Lad os frydes og tilbede!
 Fred og Glæde
 Os er givet –
 Priis Opstandelsen og Livet!

Thomas Hansen Kingo (1634-1703)
 ~ en af traditionens store salmedigtere.

Der kan næppe være tvivl om, at det er Kingos morgensalme »Nu rinder Solen op af Østerlide«, en af de tre Kingo-morgensalmer, der i stærkt bearbejdet form var optaget i *Evangelisk-kristelig Psalmebog*, der har inspireret Ingemann. Ingemann har vurderet, at Kingos billedsprog var for voldsomt,

måske ligefrem for upassende for salmer til skolebrug (f.eks. udtrykket i strofe 3: »En Orm er jeg oc svag, Ja født til Møye«), og at salmens længde, 16 strofer, var urealistisk i en pædagogisk sammenhæng. Salmernes førstestrofe anføres her, først i Kingos oprindelige og dernæst i *Evangelisk-kristelig Psalmebogs* bearbejdede form:

Kingo 1674:

Nu rinder Solen op
 Af Øster-Lide,
 Forgylde Klippens Top
 Og Bjergets Side,
 Vær glad, min Sjæl, og lad din stemme klinge,
 Stiig op fra Jordens Boo,
 Og med din Tak og Troo
 Til Himlen svinge!^{8 9}

Evangelisk-kristelig Psalmebog:

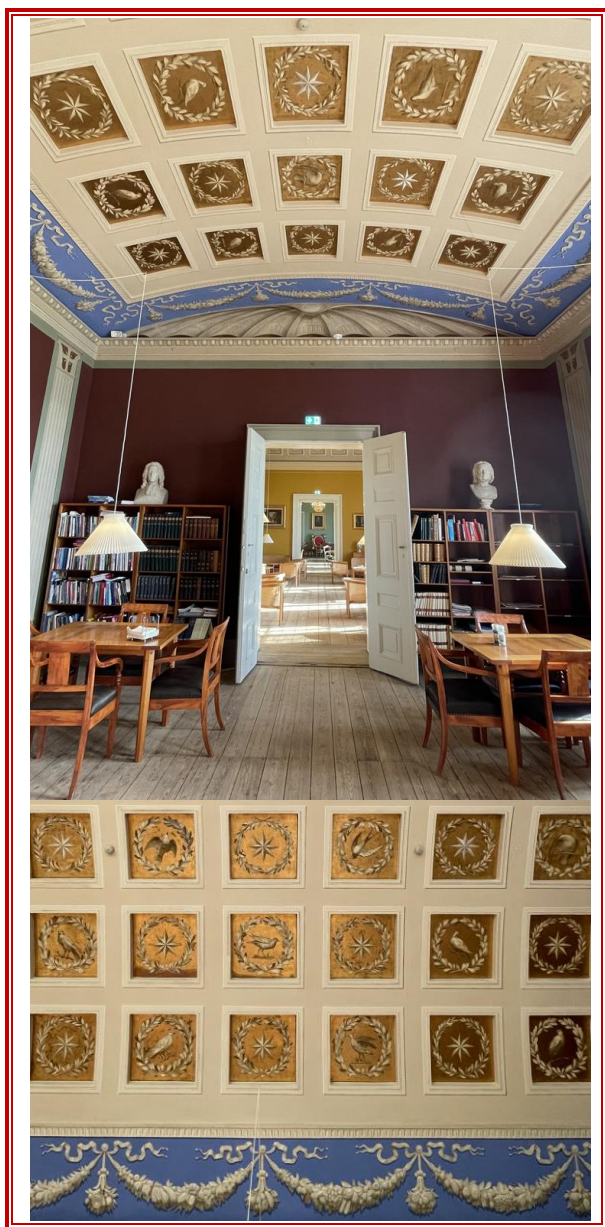
Nu rinder Solen op med
 Straaler blide, Forgylde
 Skovens Top Og Biergets
 Side. Hæv dig, min rørte
 Siel, til Lysets Fader. Din
 Takkesang istem; Bær Mor-
 genoffer frem For Lysets
 Fader.¹⁰

Evangelisk-kristelig Psalmebog havde forkortet salmen ned til syv strofer, hvilket stadig var for mange. Samtidig var billederne afsvækkede, til dels sentimentaliserede i forhold til Kingos original, alt sammen efter Ingemanns opfattelse et forræderi mod Kingos kraftfulde salme.

⁸⁾ Thomas Kingo: *Samlede Skrifter* udg. v. Hans Brix m.fl. III, København: Det Danske Sprog og Litteraturselskab 1939 / 1975, s. 85. »Den siette Morgen-sang«(til fredag).

⁹⁾ Melodi: Nederlandsk melodi 1621, Melodisamling til Den Danske Salmebog 2003 nr. 392.

¹⁰⁾ *Evangelisk-kristelig Psalmebog* 1798, nr. 477. Melodi: H.O.C. Zinck 1801, Melodisamling til Den danske Salmebog 2003, nr. 393.

Udsnit af *Lovsangssalen* men den rigt dekorerede loftsudsmykning på Sorø Akademi, hvor Ingemanns *Morgenpsalmer til Brug for Eleverne i Sorøe Akademis Skole* blev sunget i mange år. I vore dage er det lærerværelse.

Evangelisk-kristelig Psalmebogs bearbejdelse er et godt eksempel på, hvorfor Ingemann ikke ønskede at arbejde kendte salmer til brug ved akademiets morgenandagt. Han var klar over, at en bearbejdelse af Kingos robuste digtekunst og teologiske udtryk ville komme til at ligne *Evangelisk-kristelig Psalmebogs* udglattende, let sentimentale stil. Derfor foretrak han at digte nye salmer, som han selv kunne stå inde for både digterisk og teologisk, selvom det er tydeligt, at det er de gamle salmer, der har inspireret

ham. I hvor høj grad der er tale om Ingemanns eget indtryk, kan ses af, at »En hellig Morgensol opstaaer« viser frem mod den 14 år senere morgensang »I Østen stiger Solen op« og dermed er denne morgensangs forståelsesbaggrund: Den opgående sol er en manifestation af både den lokale og den kosmiske sammenhæng, der begge har den inkarnerede og opstandne Kristus som sin dynamiske forståelses-sammenhæng.

Morgensalmerne til Sorø Akademi er den egentlige begyndelse på det 19. århundredes danske salmedigtning skrevet som de er 15-16 år før, Grundtvig for alvor begyndte at skrive salmer. De er salmer til tiden, digterisk og teologisk; de er ikke alene almene i ordets egentligste forstand. De er også nærværende for så vidt som Ingemann har skrevet dem både til sig selv og til akademiets elever. Det er tydeligt, at Ingemann deler salmernes digteriske og teologiske univers med dem, han skulle synge dem sammen med. Han møder Akademiets elever der, hvor de er i deres liv, ligesom han sætter morgensalmerne ind i sin egen livssammenhæng. De ellers for de flestes vedkommende mere eller mindre glemte sange ~ kun torsdagssalmen, »Lover Herren, han er nær« (DDS nr. 404) står i dag i salmebogen ~ får derved en værdi ud over den rent kunstneriske eller brugsmæssige: Ingemann har virkelig tænkt sig om, da han skrev dem, de har på engang skullet give udtryk for en kristen og en almenmenneskelig livsforståelse, samtidig med at de skulde rumme hans egen livsglæde, ligesom de har skullet være forståelige for unge mennesker, og ikke nok med det, disse unge mennesker skulde også kunne holde ud at synge dem!

For det første er det tydeligt, at der er tale om morgensange, ikke blot sange til at begynde dagens arbejde med. I et brev, der er skrevet, mens Ingemann arbejdede med sangene, skriver han, at han hver 6. morgen stod op kl. 4 for at synge med. For det andet er det ikke til at tage fejl af, at de er skrevet i løbet af eftersommeren med dens lange, klare og i hvert fald om søndagen stille morgener. I søndagssalmen har Ingemann således fastholdt en sommermorgenstemning i det sø- og skovomkransede Sorø. Salmen er skrevet til melodien til »Af højheden oprunden er«, en melodi, der er medvirkende til at understrege den højtidelige, fredfyldte morgenstemning. Her som alle andre steder, hvor Ingemann skriver salmer til eksisterende melodier, er melodivalget meget bevidst; de associationer, melodierne giver, skal passe til tekstens form og indhold, og omvendt, og intet er overladt til tilfældigheder.

Genremæssigt er Ingemanns *Morgensalmer* netop salmer og ikke sange eller digte i almindelighed. De er pronominelle for så vidt som de forudsætter et Jeg, som de er lagt i munden på, og/eller et Du/I, som de henvender sig til. Morgensalmerne etablerer ved at blive sunget et gudstjenesteligt rum med afvekslende forkyndende og lovsyngende elementer. Den første salme, Søndagssalmen, forkynnder, at det er morgen og dermed tid for enhver kristen til at love Gud og takke Ham for opstandelsen (Kristi opstandelse Påskemorgen og den kristnes opvågnen hver søndag morgen) og livet. Den lovsang til Gud, der opfordres til i den første morgensalme, er derefter indholdet af den næste salme, mandags-

salmen, der er en henvendelse og samtidig en bøn til den himmelske Gud:

Vær lovet Du, som evig vaager,¹¹
 Mens Verdner slumrer under Dig!
 Dit Vink bortvifter Jordens Taager,
 Og Nat til Dag forvandler sig.
 Du kom det mindste Barn ihu:
 Vor Gud, høilovet være Du!

Den samme struktur går igen i torsdagssalmen, »*Lover Herren, han er nær*«:

Lover Herren! han er nær,
 Naar vi sjunge, naar vi bede:
 Samles i hans Navn vi her,
 Er han midt blandt os tilstede.
 Priis ham, Gamle, priis ham, Unge!
 Priis hans Navn, hver Barnetunge!
 Herre, vær os evig nær!
 Vær os nær, naar Sol oprinder,
 Og naar Sol og Stjerneskjær
 I den dybe Nat forsvinder!
 Lad din Aand ei fra os vige
 Til vi see Dig i dit Rige!

I strofe 1, der er en indbyrdes opfordring til bøn og lovsang til Gud, refererer Ingemann til Jesu tilsagn i Mattæusevangeliet kap. 18, vers 20: »Thi hvor To eller Tre ere forsamlede i mit Navn, der er jeg midt iblandt dem.« Selvom Ingemann i sit brev til J. P. Mynster skriver, at han ikke ønskede at hentyde til nadveren i torsdagssalmen og til korsfæstelsen i fredagssalmen, gør han det alligevel her indirekte ved at tale om Jesu Kristi nærvær og fællesskab med sin menighed, ikke i nadveren, men i de troendes samvær og deres lovsang. Det ses bl.a. ved at sammenligne »*Lover Herren, han er nær*« med nadversalmen »*Styrk os, Jesus!* med det reene«, der står i digtsamlin-

¹¹⁾ Melodihenviisning: Hvo ikkun lader Herren raade, Melodisamling til Den Danske Salmebog 2003 nr. 225.

gen *Julegave* fra 1816, hvor det i strofe 7 hedder:

Ja, du har os Alle draget
Med dig paa din lyse Vei,
Og har du end Afsked taget,
Vi adskilles evig ei.
Selv du der blandt os tilstede,
Naar vi frydes, naar vi græde
Naar vi samles i dit Navn;
Naar vi knæle andagtsfromme,
Og din Afsked ihukomme,
Slutter du os i din Favn.

Der er en glidende overgang mellem det fællesskab, den enhed med Jesus Kristus, der objektivt og subjektivt er til stede i nadveren og i lovsangen. Begge steder er Jesus Kristus ét med sin menighed.

I strofe 2 følger lovsangen og dermed bønnen om Jesu nærvær og fællesskabet ~ enheden – med ham i Helligånden, det fællesskab og den enhed, der varer ved som de lovsyngendes virkelighed gennem dødens nat ind i Guds rige, stadig det, der er indholdet i nadveren. Salmen etablerer et gudstjenesteligt rum omkring de syngende med evangelium, forkyndelse og lovsang (nadveren hørte på Ingemanns tid ikke med til den ugentlige højmesse-gudstjeneste), hvorved det gensidige fællesskab med den treenige Gud blev de lovsyngendes, skolens elevers og læreres virkelighed her og nu.

Efter i strofe 1 at have beskrevet morgen-lovsangssituationen, fortsætter Ingemann i strofe 2 med at sætte skolen med dens læreres og elevers lovsang ind i den store kosmiske sammenhæng. Med udgangspunkt i den daglige solopgang, der minder de syngende om al tings begyndelse, da lyset, solen og månen og alle stjernerne blev

skabt, trækker Ingemann perspektivet helt frem til den nat, der afslutter verdensløbet, og som omslutter ikke alene hver dags aften, men også det enkelte menneskes og hele verdens dybe nat, hvor alt igen samles i Guds bevidsthed og Gud bliver alt i alle og alle bliver ét i ham (1. Kor 15,28). Ligesom vi vågner op om morgenen efter at have sovet natten igennem, sådan vi efter vores død vågne op i Guds rige. På denne måde er »Lover Herren, han er nær« et godt udtryk for Ingemanns menneskelige, kristelige og kosmiske helhedssyn.

»Lover Herren, han er nær« har sammen med de øvrige morgensalmer fra 1822 været oplevet som et nybrud i forhold til de rationalistiske oplynings-salmer i *Evangelisk-kristelig Psalmebog* fra 1798. I modsætning til oplysningstidens salmer ønsker »Lover Herren, han er nær« ikke at tale om den rationalistiske teologis foretrukne emner Gud, dyd og udødelighed, men om den romantisk-kirkelige teologis forestilling om en organisk og dynamisk sammenhæng mellem Gud og mennesker.

Selv om morgenstemningen i en salme som søndagssalmen »En hellig Morgensol opstaaer« kan lokaliseres til Sorø, er morgenstemningen i de fleste af salmerne mere universel, og Ingemann inddrager hele verdensrummet i sin billedramme. Ligesom i salmerne fra digtsamlingen *Julegave* seks år tidligere er der her en spænding mellem det guddommelige og det menneskelige, det uendeligt store og det uendeligt små, som i den mandagssalme, der følger umiddelbart efter »En hellig Morgensol opstaaer«), og så fremdeles salme efter salme. Morgensalmerne er således ikke neutrale sanglige udtryk

for menneskelige indtryk og udtryk, men eksistentielt forpligtende udtryk, der er lagt i munden på unge mennesker, der forudsættes at være troende kristne. Teologisk er salmerne udtryk for troen på den Treenige Gud, Faderen, Sønnen og Helligånden i en dynamisk, kosmisk eksistentiel sammenhæng. Sammenligner man Ingemanns morgensalmer med morgensalmerne i *Evangelisk-kristelig Psalmebog* er det denne dynamiske kosmisk-eksistentielle guds- og verdensforståelse, der er forskellen, og det er denne forskel, der gjorde det nødvendigt for Ingemann at skrive nye salmer i stedet for at flikke gamle salmer sammen på en ny måde, der næppe ville sige unge mennesker i 1820'erne noget videre.

Ingemann har i sin stil lagt sig så nær salmestilen i *Evangelisk-kristelig Psalmebog*, som han har kunnet uden at modsige sine egne digteriske intentioner og sin egen teologisk-kirkelige holdning. Morgen-salmerne virker derfor i dag langt mere konventionelle end de forekom samtiden, der ikke kendte Ingemanns egne senere morgen- og aftensange, og som hovedsagelig kendte Grundtvig som istandsætter af gamle lutherske salmer. Morgen-salmerne har været følt moderne og spændende, og som udtryk for den digteriske kvalitet, man måtte savne i den officielle salmebog. Når man læser en salme som onsdagssalmen »Bleg Morgenstjernen smiler og forsvinder«, kan man stadig fornemme dette »mere« i forhold til *Evangelisk-kristelig Psalmebog*, først og fremmest fordi den er et udtryk for Ingemanns optagethed af den østerlandske verden i forbindelse med den kosmiske verdensstemning, som senere fik sit klas-

siske udtryk i morgensangen »I Østen stiger Solen op«:

Bleg Morgenstjernen smiler og forsvinder,¹²
Et større Lys nu over Jord oprinder;
Det kommer hist fra Østens Palmeskove ~
Op, Gud at love!

Udsmyk dig, Jord, med Glandsen fra det Høiel
Opløft dig, Sjæll og straal i Fryd mit Øiel
Med Stjernen hist gik fordem Østens Vise
Guds Søn at prise.

Du Aandesol, for hvem hver Stjerne
svinder!
Den Sjæl ei døer, for hvem dit Lys oprinder.
Vær lovet, Gud, for Himmel-Morgen-
stunden!
– Den er oprunden.

I strofe 1 forkyndes på samme måde som 15 år senere i morgensangen »I Østen stiger Solen op« evangeliet om Jesu fødsel. I strofe 2 opfordres Jorden i almindelighed og den kristne i særdeleshed til at tage imod evangeliet og den virkelighed, det forkynder, og strofe 3 munder ud i en lovsang til Gud for den guddommelige virkelighed, som han i Jesu komme til verden også har ladet blive menneskers virkelighed. Det kosmiske og det historiske, det bibelske og det astronomiske går her sammen i en helhed, der er holdt sammen af Ingemanns kristne gudstro, på en måde, der måske ikke uden videre er forenelig med traditionel luthersk teologi, men som heller ikke er det med den rationalistiske trosopfattelse, der var fremherskende i begyndelsen af det 19. århundrede. Det gælder også »Lover Herren, han er nær«.

¹²⁾ Melodihenviisning: Vreden din afvend, Herre Gud, af Naade (Melodisamling til Den danske Salmebog 1953 nr. 2)

Ingemanns gamle lærer fra Slagelse Latinskole, Jens Møller (1779-1833), - som også blev Ingemanns ven.

Selvom morgensalmerne blev både skrevet og udgivet udelukkende med henblik på morgensangen på Sorø Akademi, blev de hurtigt almindeligt kendt, og Ingemann høstede anerkendelse for dem fra mange sider. I denne forbindelse er reaktionen fra Ove Malting, der var formand for direktionen for Universitetet og de lærde skoler, betegnende. Han skriver efter at have set Ingemanns manuskript, der, sådan som Ingemann skrev det i brevet til J. P. Mynster, var blevet indsendt til direktionen til godkendelse, at »den hjertelige religiøse Tone, som udmærker dem alle finder jeg aldeles opbyggelig og derved til Bestemmelsen hensigtssvarende, og den forøger min Hoiagtelse og mit Venskab for Forfatteren.¹³ «Sognepræsten i Sengeløse (se-

nere ved Vor Frelzers Kirke på Christianshavn) N. C Schack¹⁴, hvis søn Tage lige var begyndt som elev på Sorø Akademis skole, skriver i begejstrede vendinger til Ingemann, hvordan hans søn skrev sangene af i sine breve til hjemmet, hvor man straks havde taget dem i brug ved morgenandagten. Ingemanns gamle lærer fra Slagelse latinskole, Jens Møller¹⁵, der i mellemtiden var blevet professor i teologi og rektor for Københavns Universitet, skriver, at han »har med Erkjendtlighed modtaget og med hjertelig glæde læst Deres deilige Morgenpsalmer«, og han tilføjer, at han lover sig »megen Velsignelse af disses Brug og af Deres Skoles smukke Skik, hver Morgen at holde Lovsang.« Også den gamle anti-rationalistiske præst Jens Hornsyld¹⁶, der på det tidspunkt boede som emeritus i Aarhus, glædede sig over »disse Psalmer og endnu mere [over] Deres herlige Aftensang, den af en blid, kjerlig, salig Aand udstrømmende Freds-Psalme: Fred hviler over Land og By.«

Arbejdet med morgensalmerne, den daglige morgensang og den positive modtagelse af den i øvrigt gav Ingemann mod på at fortsætte med at skrive salmer. To år efter udgivelsen af udgivelsen af morgensalmerne til skolebrug gik han i gang med at skrive en hel årgang salmer til gudstjenestebrug, der fik titlen *Høimesse-Psalmer*, og som udkom 1825.

Peter Balslev-Clausen

¹⁴) Nicolai Clausen Schack (1781-1844). Sognepræst Sengeløse 1807, Vor Frelzers Kirke, København 1833.

¹⁵) Jens Møller (1779-1833). 1808 professor i teologi ved Københavns Universitet.

¹⁶) Jens Hornsyld (1757-1840), sognepræst Assens - Kærums 1808-1820.

¹³) V. Heise (udg.): *Breve til og fra Bernh. Sev. Ingemann*, København: C. A. Reitzels Forlag 1879, s. 153.

Ingemann og Ungdommen

Det kan være svært at få børn og unge af i dag i tale når det gælder Ingemann, men Lars Andreasen har et særligt tag på ungdommen, hvilket fremgår af denne artikel, som han har været så venlig at sende redaktionen.

Jeg husker min første skoledag, da jeg ankom til Nansensgade Skole i 1970, og skulle begynde i 1. klasse. Vi skulle alle samles i gymnastiksalen, jeg stod der med min far i hånden, og beundrede min nye skoletaske, så benovet rundt i salen, og var temmelig forventningsfuld.

Lars Andreasen ved foredraget i Bakkehuset 3. december 2017, hvor han fortalte om illustratorerne til de mange udgaver af Ingemanns *Morgen- og Aftensange*.

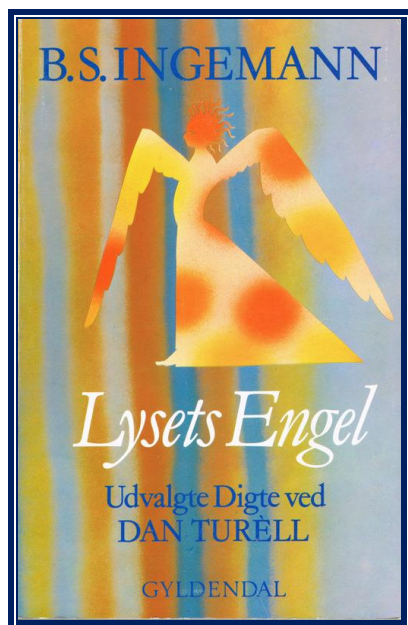
Inspektøren, den salige Johannes Huss, indledte med en lille kort tale, jeg intet husker af, men jeg husker til gengæld lyset, der flød ned i gymnastiksalen fra de høje vinduer, støvet der hvirvlede rundt i solstrålerne, og den lavmælte pludren. Så skulle vi synge morgensang, som vi på forhånd var bedt om at øve os på, vores kommende skoleinspektør var en meget sangglad mand, og, skulle det vise sig, en stor ynder af B. S. Ingemanns sange og salmer. Vi lagde ud med "I Østen

stiger Solen op", "Morgenstund har Guld i Mund" og til afslutning, efter en lille kort formaning om skolestarten, at sidde stille på stolene i timerne og at høre efter hvad lærerne siger til os, sang vi "Til vor lille Gerning ud", før vi igen kunne gå hjem, og sige at vi nu havde overstået første skoledag.

Den kære Johannes Huss elskede "Morgen- og Aftensange for Børn", men i stor udstrækning næsten hele oeuvre, der var fra Ingemanns hånd. Hver mandag morgen begyndte skoleugen med et par morgensange, og der var altid en Ingemann sang eller salme blandt repertoire. Så man kan sige jeg fik det ind, om ikke med modernismen, så i det mindste med skolemælken! Jeg synger ikke ret godt selv, men har altid godt kunne lide at synge med, brumme med, som familien herhjemme kalder det. Ingemanns sange og salmer har altid været mine favoritter, selvom jeg ikke selv er troende, eller i det hele taget bekendende religiøs. Men de taler til mig, som de gør og gjorde til alle de børn, der gennem de seneste 170-190 år har sunget med på de talrige sange og salmer fra vor gode vens hånd.

Da jeg langt senere i livet opdagede at også en af mine yndlingsforfattere bekendte sig stærkt til Ingemann, nemlig Dan Turèll, og hørte historien om dengang han besvime under afsyngningen af "Lysets Engel går med glans" på Bakkegårdsskolen, opfriskede jeg igen mit bekendtskab med Ingemanns forfatterskab, og igen da jeg

opdagede vort udmærkede selskab, ja så meldte jeg mig fluks ind, for at dele min begejstring med ligestillede fæller.

**Den omtalte udgave af *Lysets Engel*.
Udvalgte Digte ved DAN TURÈLL.
Den fås stadig antikvarisk.**

Siden jeg blev medlem, har jeg vidt og bredt fortalt om Ingemann, og en aften hvor jeg var til middag hos gode venner, sad deres teenagedreng med til bords, mens jeg underholdt selskabet med Ingemann, Bohr og Turèll, men også lidt om Erik Kjærsgaard, Palle Lauring og mine tegnerhelte, Ib Andersen, Ib Spang Olsen og Arne Ungermann. Men mest om Ingemann. Det viste sig, ikke overraskende, at familiens unge søn ikke anede hvem Ingemann var, ja det skulle da lige være hvis han var i familie med tegnere Morten Ingemann. Den kunne jeg ikke sidde overhørig, og begyndte at fortælle om hvorfor jeg finder Ingemann så fantastisk: Hans sprog, det umiddelbare og nære i formidlingen af stoffet, og den meget utvungne og naturlige tilgang til kristendommen. Ungersvenden var i begyndelsen skeptisk, men efter jeg havde fortalt lidt om især "Morgen- og Aftensange for Børn", og så det faktum at Ingemann også havde

skrevet regederlige gysernoveller (jeg gengav f.eks. i store træk historien "Niels Dragon"), begyndte han alligevel at blive lidt nysgerrig, og da jeg så også kunne fortælle at det også er Ingemann der har skrevet "Dejlig er Jordan", "Julen har bragt Velsignet Bud" og "Glade Jul, dejlige Jul", så kunne han jo alligevel godt sige, at han vidste hvem Ingemann var.

Jeg blev noget senere kontaktet af knægtens dansklærer, der spurgte om jeg ville fortælle lidt mere om Ingemann, til de fra klassen, der var interesserede. Hvem kan stå for sådan en mulighed?! Så det sagde jeg selvfølgelig ja til, og vi samlede en overraskende stor del af klassen hjemme hos knægtens forældre, og jeg fortalte derefter i cirka halvanden times tid om Ingemann, hans liv og levned, hans digtning, hans sange og salmer og hans historiske romaner. Men især om "Morgen- og Aftensange for Børn", da det er denne del af forfatterskabet jeg selv for alvor er optaget af. Det kom der en ret vellykket aften ud af, hvor der blev talt om hvad en sang og en salme egentlig er, og jeg sammenlignede Ingemanns tidlige cyklus "Morgensalmer til brug for Eleverne i Sorø Academies Skole" fra 1823 med "Morgen- og Aftensange for Børn", der med sine 14 års afstand er to meget forskellige udtryk, hvor Ingemann i den sidste cyklus har fundet sin, set i forhold til samtiden, meget frie form.

De unge mennesker var meget overraskede over "Morgen- og Aftensange for Børn", især over hvor frit sproget var, og "hvor lidt Gud" der var i teksterne, når man gik dem efter i sømmene (selvom de så klart forstod at referencerne til naturens undere, er symboler for netop troen, blot udtrykt i

meget letforståelige vendinger). De mente bestemt at de følte sig langt mere inkluderet i disse sange, end meget af det de havde hørt til f.eks. konfirmationsforberedelserne, og de ganske få gange, de ellers havde været i en kirke. Jeg fortalte også om Dan Turèlls oplevelse, og kunne absolut bekræfte den historie, da jeg har den direkte fra Dans mor, Inge Turèll. Det syntes de var ret morsomt, men kunne godt se at en tekst kan ramme meget præcist og meget kraftfuldt, hvis den har en vis kvalitet. Vi talte også en hel del om de sprog billeder, der er i Ingemanns sange, de var især meget imponerede over, at han så gennemført benytter naturens billeder, til at formidle en gudstro der er så enkel, at selv små børn forstår hvad det går ud på, og kan genkende fra deres umiddelbare hverdag.

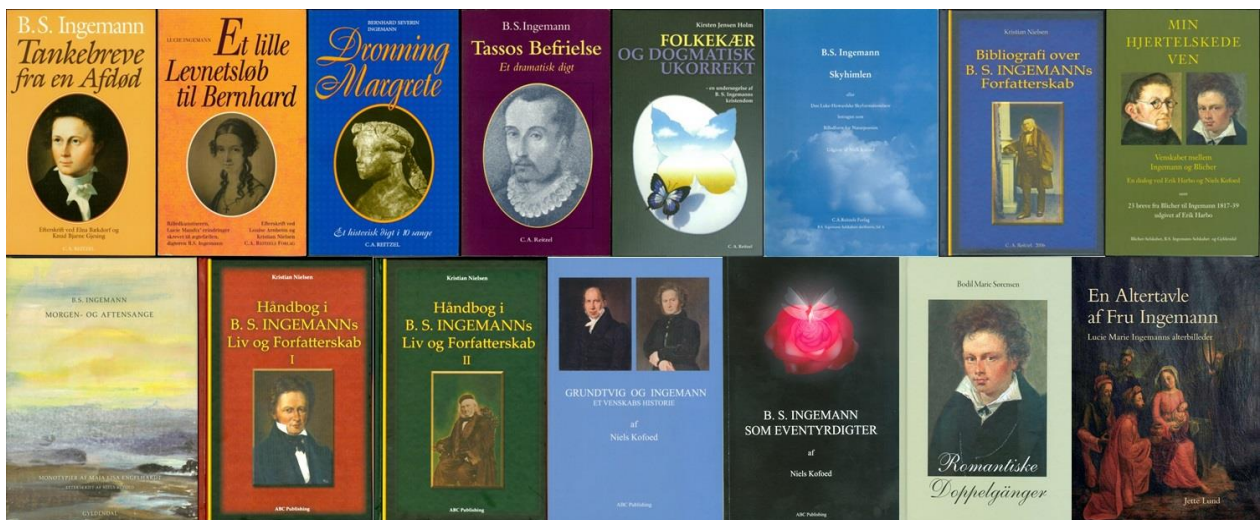
Jeg spurgte dem til sidst hvordan de følte sig talt til, gennem teksterne i ”Morgen- og Aftensange for Børn”, og fik et noget overraskende svar: De følte at der blev talt ”lige ud af posen” og i

øjnehøjde, de følte ikke der var noget belærende eller postulerende over sangene og da vi sang ”Lysets Engel går med glans”, kunne de godt se at den sang ”kunne noget”. Som den kunne for Dan Turèll, mig og alle de tusinde andre der har hørt denne sang, og følt sig ramt.

Det var en sjov oplevelse for mig, fordi jeg kunne se, at blot man introducerer stoffet på den rigtige måde, er der mere interesse end man skulle tro. Nu om dage, er der ikke mange, der har et forhold til religionen (om man så er troende eller ikke-troende), og derfor kan salmer og sange fra den tid, virke helt uvedkommende. Men sammenhængen dukker op, når man gør sig lidt umage, for i teksterne er der en ren skat gemt, som alle vi, der kender Ingemann godt, ved er der. Der ligger en opgave for undervisere af i dag, hvis de skal kunne formidle dette stof, men jeg tror ikke den er umulig, hvilket den aften beviste.

Lars Andreassen

Selskabets Skriftserie

Ingemann-Selskabets Skriftserie tæller nu 15 bind. De er udgivet i perioden 1995-2018. Flere er udsolgt, men de resterende sælges billigt eller gives væk. Er man interesseret i at erhverve bøger fra skriftserien, kan man henvende sig til Kristian Nielsen under møderne eller pr. mail. Det er fortsat også muligt at bestille via hjemmesiden: ingemann-selskabet.dk. Selskabets nyeste bog i skriftserien, Jette Lunds *En Altertavle af Fru Ingemann* (2018), koster kr. 175,-

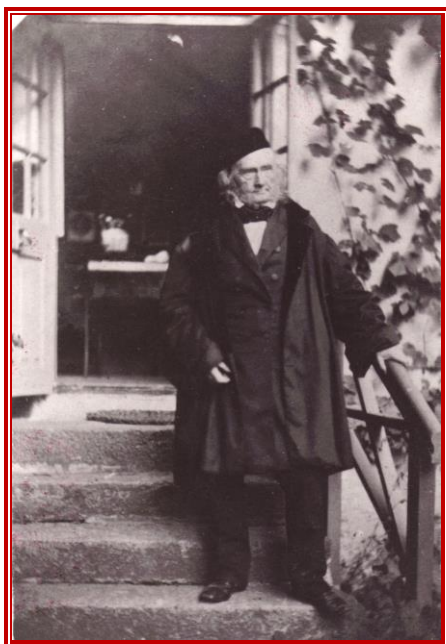
Ingemanns Bortgang

Det er så moderne at markere en berømtheds død på den ene eller anden måde, så hvorfor ikke gøre et nummer ud af 160-året for Ingemanns bortgang? Der er skrevet utrolig meget om tiden op til Ingemanns død i 1862, hans begravelse og tiden umiddelbart efter. Her fokuserer vi mestendels på Ingemanns sidste timer og hans begravelse, som er en ganske smuk historie.

I en bogkasse på et loppemarked fandt undertegnede for mange år siden en lille undseelig, skjoldet bog, som indeholdt *To Digte af B. S. Ingemann*, som tilsyneladende var hidtil utrykte. Denne bog har titlen *Gave til en dansk Friskole* (1870), og indeholder desuden bidrag af N. F. S. Grundtvig, V. Birkedal, C. J. Brandt, Mads Hansen, C. Hostrup, Anton Nielsen og Ludvig Schrøder. Den vakte straks interesse, for når man har registreret alle Ingemanns digte (efter førstelinier), og der så dukker digte op, som man ikke kender eksistensen af, så spærrer man naturligvis øjnene op.

I denne lille bog er disse to digte af Ingemann trykt: "Min Rejsestund sig nærmer" og "Tiden er kommen, jeg gaaer herfra". Under sidstnævnte skriver Ernst Trier: "Disse to Digte af Ingemann ere efter hans afdøde Hustrus Udsagn skrevne under hans sidste Sygdom. Allerede i Foraaret 1865 var udgivelsen af en lignende Bog som denne paatænkt. Hun gav mig Lov til at bruge dem dertil, men, da det første af dem er et særligt Farvel til hende, først efter hendes Død. I et Brev af 9de Marts 1865 skrev hun til mig: "Det er min Bøn, at dersom Gud ikke er saa naadig at kalde mig til en salig Gjenforening med min Sjæls Elskede, inden Bogen kommer i Trykken, De da vil være saa god, ikke at indføre Digtet." Ernst Trier."

Visesangeren Peter Abrahamsen har indsunget "Min Rejsestund sig nærmer", og her henvises til *B. S. Ingemann. Gylden Poesi. Udvalgt af Asger Schnack*. (2000). Asger Schnack henviser også til Ernst Triers bog fra 1870, så helt ukendt er den ikke.

Det ældste billede der findes af Ingemann er fra efteråret 1861 og er taget af Georg Wilhelm Klein (1835-1896). Man ser Ingemann på havetrappen til hans hus, der, hvor han også fik overrakt guldhornet knap tre år tidligere. I midten ses visesangeren Peter Abrahamsen og til højre højskolemanden Ernst Trier (1837-1893), der bl.a. udgav *Gave til en danske Friskole* (1870).

Gave

til en dansk Friskole.

Med Bidrag af:

N. F. S. Grundtvig, V. Birkedal, C. J. Brandt,
Mads Hansen, C. Høstrup, B. S. Ingemann, J.,
Anton Nielsen, Ludv. Schrøder,
og et lille Forord af Ernst Trier.

Kjøbenhavn.

C. J. Elvius' Bogtrykkeri, Nybrogade 6.
1870.

11

To Digte af B. S. Ingemann.

I.

Min Reisetund sig nærmer, —
Farvel, Du favre Jord!
Kom, evige Beskjærmer!
Jeg seer ei Vei og Spor.

Det sortner for mit Øie,
Det svimler for min Aand;
Til Dig jeg vil mig boie,
Min Sjæl er i Din Haand.

Et Blik endnu tilbage
Til den, som hos mig staaer,
Og hvisker, uden Klage,
Om Liv med evig Vaar!

Et Tryk endnu af Haanden!
Som bæver i min Haand!
Et Afskedsord til Aanden,
Som lytter til min Aand!

12

Hav Tak, Du evig Kjære,
For Livet her i Gud!
Hans Kjærlighed vil bære
Os over Dybet ud.

Nu famle vi i Blinde
Foruden Sti og Vei,
Dog Veien skal vi finde,
En Haand os slipper ej.

Den Verden, jeg forlader,
Var Sjælens første Trin
Til alle Sjæles Fader,
Som bød os til sig ind.

Det næste Trin er større,
Det naaer til Paradis!
Fra Livets aabne Dørre
Der toner Lov og Pris.

Der venter jeg Dig komme
I liflig Morgenrød,
Der Verdens Nat er omme,
Og der er ingen Død!

13

II.

Tiden er kommen, jeg gaaer herfra,
Gaaer til Døden og Dommen,
Men Døden har ei Braad, Halleluja!
Opstandelsens Dommer er kommen.
Allivets evige Kilde selv
Sprudler i Sjælehavet;
Guddomslivet i Tidens Elv
Ret aldrig vorder begravet.

* * *

Disse to Digte af Ingemann ere efter hans afdøde Hustrues Udsagn skrevne under hans sidste Sygdom. Allerede i Foraaret 1865 var Udgivelsen af en lignende Bog som denne paatænkt. Hun gav mig Lov til at bruge dem dertil, men, da det første af dem er et særligt Farvel til hende, først efter hendes Død. I et Brev af 9de Marts 1865 skrev hun til mig: „Det er min Bøn, at dersom Gud ikke er saa naadig at kalde mig til en salig Gjenforening med min Sjæls Elskede, inden Bogen kommer i Trykken, De da vil være saa god, ikke at indføre Digtet.“

Ernst Trier.

Det omtalte værk, *Gave til en dansk Friskole* (1870), hvori de to ukendte digte af Ingemann figurerer, udgivet og kommenteret af højskolemanden Ernst Trier.

Der findes andre digte, der går umiddelbart forud for Ingemanns død i 1862, f.eks. *Den hemmelighedsfulde Port* (September 1861) og *Reisedrømmen* (September 1861), jf. *Saml. Skr.*, 4.9.207-208. Sidstnævnte er knap så kendt og skal derfor gengives her:

Reisedrømmen.

(September 1861.)

Jeg havde Lyset slukt og Luffet Diet;
Min Sjæl sig havde for sin Skaber bøiet
Med Tak for Livet, der som Drøm henfarer,
Og Livet, som i Klarhed evig varer.
Min Sjæl var vaagen, og jeg tænkte længe
Paa hvad dog Tanken ei kan gjenneutrænge:
Med Troen greb jeg, som jeg grant det vidste,
Det første Store og det store Sidste.
Da blanded og forvandleb sig, forvildet,
I Hjernens Labyrinth hvert Livets Villed.
Det var mig som mit Leie, brat løsrevet,
Bortfoer og var en aaben Lustvogn blevet.
Den lydløs gennem Verdensrummet glider —
Dybt synker Jorden — Himlen sig udvider.
— Jeg opreist sad, med Fugledrift i Aanden,
En løvrig Bøgegren jeg svang i Haanden;
Jeg visted nedad til de grønne Skove,
Jeg visted mit Farvel til Havets Bove;
Med stærke Aareslag Løvgrenen svaied,
Dens Faner over kjære Sjæle vaied;
Hvert Blad med Minder om henrundne Dage
Med Tak jeg skulde sommergrønt medtage,
Men intet Gran af Sjælens visne Blade,
Jeg skulde dem med Mulddunst efterlade.
„Jeg vil forsvinde — jeg vil flyve!“ flinger
Min Røst med Jubel, mens jeg Grenen svinger;
Men pludselig vil Stemmen mig forsage;
I Flugten rækker jeg en Arm tilbage:
Jeg famler efter hendes Haand, den Kjære,
Som gjerne vilde mig til Himlen bære.
Hun synes fjern — og dog jeg griber Haanden;
Men som Alverdens Vægt nu knuger Aanden.
Jeg holder Haanden fast endnu og haaber;
„Tak til mig!“ jeg med kvalte Stemme raaber;
En Taarestrom mig synes Haanden væder —
Hun svarer ei — hun taus og stille græder.
— Dog — Gud skee Tak! — jeg vaagner, Maanen skinner.
Et kjærligt Smil jeg seer paa hendes Kinder:
Hun græder ei. — Jeg knuger, glad og svimmel,
Den Haand, jeg greb imellem Jord og Himmel.

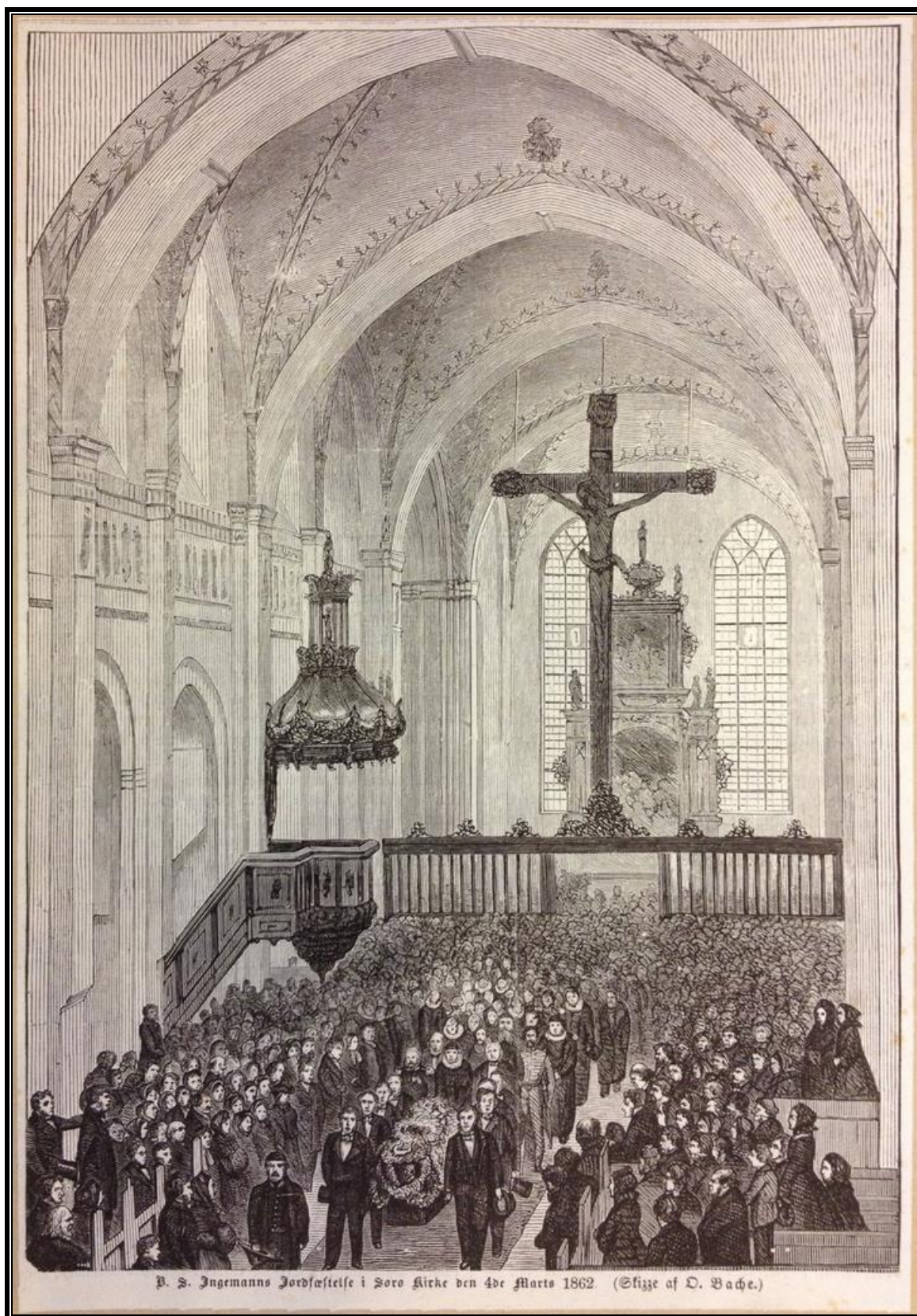
Et af Ingemanns sidste digte: *Reisedrømmen* (September 1861).

Om Ingemanns sidste tid kan man bl.a. læse i *Ingemanns Jordefærd. Taler, Digte og Bladartikler, samlede af Frederik Barfod* (1862):

”Dagene gik, og han vedblev at være legemlig og sjælelig frisk, vedblev at glæde sig som et Barn baade ved Naturen og Konsten; men han glemte i ingen Glæde at prise Guds Naades Overflødighed, glemte ej heller at takke Menneskene for al deres Godhed og Venlighed imod ham. Han havde, menneskelig talt, Fred med Gud og Fred med al Verden; derfor var han selv et synligt Billede paa Hjertefreden, og i det Hus, hvor han traadte ind ad Døren, traadte Freden ind ved hans Side. Hans jævne, glade, lykkelige Sind fulgte ham ogsaa til det sidste; deraf Udbrud som dette, hvilket flere end een af hans Venner maa kjende: ”Gid jeg kunne meddele Dig det gode Humør, jeg for det meste glæder mig ved!” ... Han skrev til sin ”kjære gamle Ven” Peter Theodor Schorn (1796-1879): *Jeg drømte en Nat i forrige Maaned, at min Seng rev sig løs og blev til et Slags aaben Vaggon, der droges af et usynligt Lokomotiv udover Jorden. Jeg sad oprejst med en bladrig Bøgegren i min højre Haand og viftede nedad mit Farvel til de grønne Skove og det store Hav og alle gode Venner. ”Jeg vil forsvinde, jeg vil flyve,” raabte jeg og svingede Grenen. Med saa blev jeg med eet beklemt om Hjertet og rakte den venstre Haand tilbage efter L u c i e — ”Tal til mig!”, sagde jeg med halvkvalt Stemme — men hun tav. Jeg greb dog hendes Haand, syntes mig, men den var vaad — hun laa stille og græd — syntes mig — og jeg vaagnede. — Det var dog en ganske skøn Drøm og maaske et Vink om at være Rejsfærdig. Jeg er for øvrigt, Gud ske Lov! Baade frisk og livsglad — og takker Vorherre baade for det Liv, som henfarer, og det, der varer ved. At det er den samme Livsstraad, som løber fort med forskjellig Farve og intet Øieblik standser eller afbrydes, er jeg vis paa — den fortsatte Udvikling til alle Dages Ende ligeledes. — — —*

Det er interessant her at læse hele Ingemanns overbevisning, som skinner igennem alt, hvad han har skrevet. Al udvikling fortsætter ~ i al evighed. Hans tro var urokkelig.

Herefter nævnes det, at Ingemann i sit eget hjem fremsagde digtet *Den hemmelighedsfulde Port* for en lille vennekreds ~ og herefter følger beskrivelsen af Ingemanns sidste aften: ”Det var den sidste Aften, han sad mellem sine: allerede Natten til Fredag den 21de [februar] blev han syg, men ligefra Kl. 2 til 6 blev han liggende uden at vække sin Omgivelse. For hans Skyld maatte ikke en eneste savne sin Nattero. Fredag og Lørdag laa han i stadig Feber, men desuden i stærke og vedholdende Lidelser. Lørdagen d. 22de, da hans Læge atter kom til ham (det var en Søn af hans længst afdøde Ven og Kollega, Digteren Christian Wilster), sagde Ingemann til denne: ”Jeg kan hilse Dig fra Din Fader.” ”Har De drømt, kjære Konferensraad?” ”Nej jeg har ikke.” ”Men min Fader er jo for længe siden død.” ”Jeg veed det vel, men jeg har just besøgt ham og haft en lang Samtale med ham.” Hvad enten han sov eller vaagede, hvad enten han var vaandefuld eller vaandefri, besøgte han i Aanden alle sine kjære. — Søndag eller Mandag var han uden Lidelser og fuldkommen sig selv bevidst; Mandagaften d. 24de døde han. ... Ingemanns Død bekjendtgjorde hans Enke i ”Berl. Tid.” Nr. 49 (d. 27. Febr. 1862) saaledes: *Den 24de Februar, henimod Klokken 11 Aften, gik Digteren Bernhard Severin Ingemann over fra dette Liv til en højere Tilværelse, hvori hans Tanker alt i flere Aar daglig havde levet. Enhver, som kjendte hans fordringsløse, religiøse, kjærlige, velvillige Karakter, elskede ham som Menneske. Hans høje Begejstring, dybe Følelse, rige og rene Fantasi, som hvilede paa en retsindig og inderlig religiøs Grundvold, har været til en Velsignelse for mange, baade store og smaa. Hans Værker ville altid opvække Kraften, bevare Kjærligheden og Retsindigheden hos den danske Nation. Jeg, hans efterladte Enke, maa i min store Smerte takke Gud i mit Hjerte, at han har skænket mig den store Naade at være forbunden med ham i den inderligste Kjærlighed i mere end 49 Aar, som hans flere Aars Forlovede og som hans Ægtefælle. Gud glæde ham i sin Himmel og skænke mig en snar og salig Gjenforening. Lucie Marie Ingemann, født Mandix.*

B. S. Ingemanns Jordfæstelse i Sorø Kirke den 4de Marts 1862. (Skizze af D. Bache.)

**B. S. Ingemanns Jordfæstelse i Sorø Kirke den 4de Marts 1862 (Skizze af O. Bache.)
Fra Illustreret Tidende nr. 128, 9. marts 1862.**

Knap tre år tidligere, den 28. maj 1859, blev Ingemann fejret på sin 70-årsdag med pomp og pragt. Det var en begivenhed, som hele det danske folk tog del i. Og er der overhovedet en mening i at måle popularitet, så er det denne og Ingemanns begravelse, som viser, hvor stor en betydning Ingemann havde i det ganske land.

Begravelsen var en anseelig begivenhed set med datidens øjne. Alle landets aviser kunne fortælle den samme gribende historie om *Danmarks beaandede Sanger*, som havde vinket sit elskede fædreland farvel. Ingemann var populær som ingen anden dansk digter.

Han opnåede noget så sjældent som landsfaderlig status. Man sagde, at alle læste og at alle elskede Ingemann. Omkring 40 digte tilegnet Ingemann, blev trykt i tidsskrifter og aviser. På selve begravelsesdagen 4. marts blev der indsat særtog fra København.

Frederik Barfod fortsætter sin beretning:

”Ingemann stod Lig i sin Havestue, der nu snart i fyrretyve Aar havde været hans Arbejdsværelse, den samme Stue, i hvilken han modtog sit Guldhorn, og om hvilken han for mange Aar siden havde sunget: *Der er yndigt i Havestuen, man kan høre det faldende Blad!* Det var baade ham og hans Enke imod, at han skulde staa Lig i Kirken, at han skulde fjernes fra Hjemmet, før Jordefærdstimen kom. Derfor laa han endnu Begravelsesmorgen i Havestuen med sit milde, venlige Aasyn, over hvilket Fred og Ro var udbredt. Henad Middag skares Pulsaarerne over paa hans Haandledde, som han selv udtrykkelig havde befalet. Derpaa lukkedes Kisten.

Fra den tidlige Morgen havde der samlet sig et talrigt Følge i Byen, der, saa godt den kunde, havde smykket sig med det florumvundne Danebrog paa halv Stang. Morgenbanetoget og et senere Extratog bragte Folk fra Kjøbenhavn og de mellemliggende Byer samt fra Korsør og Slagelse. Men Sorø Embedsmænd og Borgere afhentede med stor Velvillie de tilrejsende paa den noget fjerne Banegaard, ligesom de gæstfrit aabnede Husene for dem. Fra Omegnen i en Kreds af flere Mil kom en Mængde andre, navnlig Præster og Bønder, som ligeledes vilde følge den gamle Digter til Graven.

Kl. 11 begyndte Kirkens Klokker at ringe.

I Ingemanns Hus var der kun Plads til en meget ringe Del af Følget. Her samledes derfor kun det lille Familiefølge samt Kongehusets Udsendinger (Konferensraad Wegener fra Hans Maj. Kongen¹, Grev Ahlefeldt fra Enkedronningen², Baron Wedel fra Arveprinds Ferdinand³ og Ritmester Castenschjold fra Prinds Kristian⁴ til Danmark), desuden Kirkeminister Monrad⁵, Indenrigsminister Lehmann⁶, Byens Præst H. Glahn⁷, Professorerne Clausen⁸ og H. C. Andersen⁹ samt enkelte andre, i det hele omtrent en Snes Mennesker. ~ I Sørgehuset holdtes der ingen Tale, men da den tilsluttede Kiste løftedes fra den Plads, på hvilken den hidtil havde staaet, fremsagde Ingemanns Ven, hans mangeaarige Nabo og Embedsbroder, Professor A. Rothe¹⁰, i hvis Lod det uvilkaarlig havde maattet falde at gaa Fru Ingemann tilhaande med Anordningen, ~ omtrent følgende Ord:

”Naar vi nu skulle bære vor bortgangne vens afsjælede Legeme herfra til Graven, da er det vel med dybt Vemod og bittert Savn, men ogsaa med fuld og erkjendlig Bevidsthed om hvad han har været. Lad det da nu ogsaa ske med inderlig Tak til Forsynet og med levende Glæde for de mange Gange, vi i de mange Aar have set ham gaa ud og ind i dette Hus, og med det faste Haab, at Gud vil være ham og hans efterladte Hustru naadig!” Kisten var rigt smykket med Krandse fra mange kjærlige og taknemmelige Hænder. Midt paa Laaget laa to fyldige Laurbærkrandse, og paa hver af dets Ender en Krands af Kristtjørnløv. Midt i den ene af de sidstnævnte Krandse laa en smuk Lyre, flettet af hvide Evig-

¹) Frederik VII (1808-1863), konge af Danmark 1848-1863).

²) Caroline Amalie (1796-1881), enke efter Christian VIII (1786-1848).

³) Frederik Ferdinand (1792-1863), dansk arveprins 1848-1863.

⁴) Christian IX (Prins Christian af Glücksborg) (1818-1906), konge af Danmark 1863-1906.

⁵) Ditlev Gothard Monrad (1811-1887).

⁶) Peter Martin Orla Lehmann (1810-1870).

⁷) Henrik Christopher Glahn (1810-1891), præst i Sorø 1861-1883.

⁸) Henrik Nicolai Clausen (1793-1877), professor ved Københavns Universitet.

⁹) Hans Christian Andersen (1805-1875), digter, Ingemanns livslange ven.

¹⁰) Ludvig August Rothe (1795-1879), Lektor i fransk ved Sorø Akademi 1822-49.

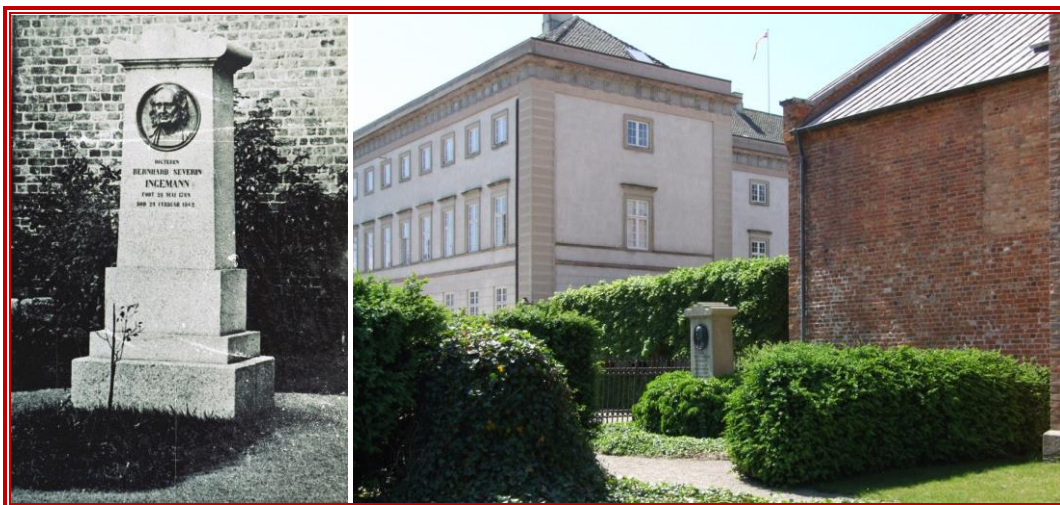
hedtblomster, men Stængene af gule; i den anden laa Haabets Anker. ~

Paa Kisten laa der iblandt mange andre Krands endnu en fra Skolens Elever, der af egen Drift for sine Ugepenge ved Sammenskud havde bekostet en Sølvplade med den simple, hjertelige Indskrift: "Farvel fra Sorø Akademis Elever;" hvilken Tanke Akademiets Lærere havde fundet saa smuk, at de havde optaget den og sendt en lignende Krands med en lignende Plade.

Det store Følge samlede sig omtrent Kl. 12 i Akademiets Vestibule og de tilstødende Gange; med selv disse kunne ikke rumme det, og mange maatte opholde sig under aaben Himmel. Heldigvis var Vejret smukt. ~ Lidt efter Kl. 12 hentedes Ligkisten i Havestuen, hvorfra den bares gennem Ingemanns Have og langs Akademiets Facade mod Søen af den granbestrøede Vej til Kirken. Den bares af hans forhenværende Kolleger, af forhenværende og nuværende Lærere ved Akademiet, Lærere fra Herlufsholm og Slagelse Skoler, Borgere fra Sorø og de nærmeste Byer, Bønder og andre Landboere fra Omegnen og Afsendinger fra Studenterforeningen og Valkendorfs Kollegium; dog havde man ordnet det saaledes, at, saavidt muligt, ethvert Sæt Bærere dannedes af en Blanding af de nævnte forskellige Samfundsklasser. Foran Kisten gik en Afdeling af Akademiets Elever, nærmest efter den Følget fra Lighuset, til hvilket saa ved Akademitrappen det øvrige store Ligfølge sluttede sig, fire og fire, i en broget Blanding. ~ I Kirken, hvis Kor og Pulpiturer allerede vare opfyldte af sortklædte Kvinder, blev Kisten modtaget med Orgelpræludium af Domorganist Matthisson-Hansen fra Roskilde, og da den var bragt til sin Plads i Koret, indlededes Sørgegudstjenesten med Ingemanns egen dejlige Aftensang: "Bliv hos os, naar Dagen hælder, Du kjære Frelser¹¹ og Gud!" Sangen styredes af Akademiets syngende Elever under Orglets Vejledning, men ligefuldt blev det en dyb og bevæget Menighedssang. ~ Fra Sørgehuset var kun Stedets Præst, H. Glahn, anmodet om at tale, men da Ingemanns mangeaarige Ven, Biskop Kierkegaard¹² fra Aalborg, var tilstede i Følget, bad Pastor Glahn denne om at være Ordets Bærer og Tolk; og efter Sangens Slutning holdt Biskop Kierkegaard følgende Tale, hvilken han senere, efter vor Anmodning har nedskrevet efter Hukommelsen:"

Den lange tale er ikke gengivet her. Teksten i denne artikel er mestendels en afskrift efter Frederik Barfods *Jordefærdsbog*, men da den på mange måder er dækkende for det skete, lader vi den tale for sig selv.

Kr. Nielsen

Tv. ældre billede af Ingemanns Grav (før hustru Lucie Ingemanns død i 1868).

Th. billede af Ingemanns Grav i vore dage. Bagved: Sorø Akademi og Sorø Klosterkirke.

¹¹) I Ingemanns egen tekst står der "Fader".

¹²) Peter Christian Kierkegaard (1805-1888), præst i Kindertofte og Pedersborg 1842-56, senere biskop i Aalborg. Bror til Søren K. (1813-1855).

B. S. Ingemann-Selskabet ~ Årsberetning 2021-2022

B. S. Ingemann-Selskabets årsmøde med generalforsamling 2020-2021 blev afholdt søndag den 19. september 2021 kl. 14.00 – 17.00 på Sorø Kunstmuseum.

Årsmødet blev indledt med formandens velkomst efterfulgt af fællessang, Ingemanns og Niels W. Gades *På Sjølunds fagre Sletter*. Årsmødets tema var Dronning Margrete den Første, dels Ingemanns versificerede drama fra 1836, dels den danske storfilm, *Margrete den Første*, der kort tid før B. S. Ingemann-Selskabets årsmøde havde haft premiere i landets biografteatre. Selskabets formand fortalte om Ingemanns digt afvekslende med skuespilleren Mogens Holms oplæsning af digtets centrale afsnit. Derefter fortalte filmchef Lars Bredo Rahbek om tilblivelsen af filmen om Dronning Margrete den første illustreret med klip fra filmen. Efter afsyngning af Ingemanns og Carl Nielsens *Tit er jeg glad* var der pause med kaffe og kage og udlodning af to billetter til filmen *Margrete den Første*, sponsoreret af Victoria Teatret i Sorø.

Efter pausen fortsatte mødet med B. S. Ingemann-Selskabets generalforsamling 2021, der blev gennemført efter selskabets love.

Helge Torm blev valgt til dirigent med akklamation. Han kunne konstatere, at mødet var indkaldt lovligt og rettidigt. Efter godkendelse af dagsordenen aflagde formanden beretning for selskabets virksomhed i det forløbne år. Denne beretning er efterfølgende offentliggjort i selskabets medlemsorgan, *Tankebreve*. Efter at årsberetningen var blevet godkendt, aflagde selskabets kasserer regnskab for regnskabsåret 2020-2021. Derefter fremlagde kassereren budget for regnskabsåret 2021-2022. Budgettet blev sammen med fastsættelse af kontingent for året 2021-2022 til selskabet vedtaget af forsamlingen. Ved valg til bestyrelsen blev Peter Balslev-Clausen, Johan de Mylius og Flemming Bruun genvalgt. Som suppleanter til bestyrelsen blev Michael Foersom og Jette Coste genvalgt. Ved valget af revisor og revisorsuppleant blev henholdsvis Rose Marie Tillisch genvalgt og Mette Skjoldan nyvalgt. Kristian Nielsen blev genvalgt som redaktør af *Tankebreve* og selskabets hjemmeside. På et efterfølgende konstituerende bestyrelsesmøde konstituerede bestyrelsen sig fortsat med Peter Balslev-Clausen som formand, Johan de Mylius som næstformand, Flemming Bruun som kasserer, Helge Torm som sekretær, og Ann Furholt Pedersen og Kirsten Jensen Holm som menige medlemmer af bestyrelsen. Kristian Nielsen var allerede af generalforsamlingen valgt som redaktør af selskabets medlemsorgan *Tankebreve* og redaktør af selskabets internet-hjemmeside.

På grund af de generelle nedlukninger af samfundet som følge af coronapandemien måtte adventsmødet, der var planlagt til afholdelse i *Ingemanns Hus* i sidste øjeblik aflyses. Aflysningen var ekstra ærgerlig, da Kirsten Jensen Holm havde formået at samle en række Sorø-profiler, der hver skulle vælge og kommentere en sang eller salme, der derefter skulle synges af mødedeltagerne som fællessang.

Forårsmødet i forbindelse med Ingemanns fødselsdag den 28. maj blev i år holdt på selve dagen og formede sig som en byvandring i Slagelse under ledelse af Helge Torm med særligt fokus på de steder, hvor Ingemann havde boet som barn, og den gamle latinskole i Rosengade, hvor han gik i skole.

I årets løb har B. S. Ingemann-Selskabet samarbejdet med kulturforeningen 1683-1862 om den årlige Syng Ingemann søndag, første søndag i juli.

Kort tid efter årsmødet 2021 blev B. S. Ingemann-Selskabet kontaktet af Center for Grundtvig-Forskning ved Aarhus Universitet med henblik på et samarbejde om en digitalisering af førsteudgavene af Ingemanns trykte produktion. Vi meldte tilbage, at vi ville være interesserede i et sådant samarbejde, men vi er endnu ikke blevet indkaldt til et forberedende møde om projektet.¹

1. november 2021 besøgte Kristian Nielsen, Johan de Mylius, Helge Torm og Peter Balslev-Clausen på B. S. Ingemann-Selskabets vegne pastor emeritus Peter Grønlykke og hans hustru Maren Bock Grønlykke i deres hjem i Mejlskov syd for Bogense for at bese deres samling af ingemanniana, ikke mindst en mappe med raderinger af Lucie Ingemann. Pastor Grønlykke glædede sig over at kunne overdrage den unikke samling arbejder af Lucie Ingemann til Ingemann-eksperten og -samleren Kristian Nielsen, der i *Tankebreve* nr. 1, 2022 s. 10-20 har beskrevet samlingen og dens proveniens frem til pastor Grønlykke gennem familien Spur.

I forbindelse med bestyrelsesmødet 11. august mødtes det udvalg under bestyrelsen, der forbereder en udgave af Niels Kofoeds efterladte artikler om Ingemann og hans forfatterskab. Det blev besluttet at arbejde videre med sagen.

Siden sidste årsmøde har bestyrelsen holdt møder 3. februar og 11. august, begge gange i Sorø Akademis Bibliotek.

Igen i år er kommunikationen med selskabets medlemmer varetaget gennem selskabets velredigerede tidsskrift *Tankebreve*. Tidsskriftet, der redigeres af Kristian Nielsen, omfatter op til 24 rigt illustrerede sider og bringer vægtige artikler relateret til Ingemanns liv og forfatterskab. Således bragte det seneste nummer af tidsskriftet artikler om »B. S. Ingemanns barndom i Slagelse« af Helge Torm, »Fred hviler over Land og Bye. B. S. Ingemanns aftensang fra 1822« af Peter Balslev-Clausen og »Lucie Ingemann-Raderinger« af Kristian Nielsen.

Tankebreve suppleres som kommunikation til medlemmerne af selskabets hjemmeside, *ingemann-selskabet.dk*, der løbende opdateres og flittigt benyttes af interesserede også langt uden for selskabets medlemskreds.

Også i år skal der her på B. S. Ingemann-Selskabets årsmøde lyde en tak til alle, der på den ene eller anden måde har medvirket og medvirker til selskabets virksomhed, herunder ikke mindst Stiftelsen Sorø Akademi og Sorø Kunstmuseum for husly og samarbejde, men også til de mange, der i og uden for bestyrelsen bogstaveligt og i overført betydning har givet en hånd med.

Peter Balslev-Clausen

¹) Efter generalforsamlingen (hvor formanden læste årsberetningen op), er der truffet aftale med Center for Grundtvigforskning om et indledende møde.

Siden sidst

Selskabets årsmøde og generalforsamling fandt sted på Sorø Kunstmuseum 18. september. Her lyttede en lille, sluttet kreds bl.a. til formand Peter Balslev-Clausens interessante foredrag om "Ingemanns Morgenpsalmer til Brug for Eleverne i Sorøe Academies Skole" (1823).

Kredsen af deltagere ved årsmødet på Sorø Kunstmuseum 18. september.

Bente Harbo akkompagnerede smukt til de tre sange, der blev sunget på årsmødet:
Sorø ! Krands af Sø og Skove, Lover Herren! Han er nær og Fred hviler over Land og Bye.
Helge Torm som ordstyrer ved generalforsamlingen og Peter Balslev-Clausen under foredraget.

En lille kreds til en hyggelig sammenkomst på Café Tre Konger efter mødet:
Elsebet Balslev-Clausen, Gyrit Kaaber, Peter Balslev-Clausen og Helge Torm. Foto: Kr. Nielsen.

Notitser

Hvis man søger på Ingemanns navn på *Kultunaut.dk* dukker der flere arrangementer op, som inkluderer Ingemann, f.eks. omvisninger i Bakkehuset på Frederiksberg (Kbh.), sang-aftener og lignende, men ingen foredrag for tiden. Men det er ikke længe siden at selskabets Kirsten Jensen Holm holdt foredrag om *Ingemanns dannelsesrejse til Italien i 1818-1819*, et foredrag som trak fulde huse. Da *Tankebreve* kun udkommer tre gange årligt, kan vi desværre ikke annoncere alt, så man må nødvendigvis selv orientere sig.

En ny *Mindestue for Ingemann* er etableret på Sorø Museum, og den er absolut et besøg værd. Vores egen Helge Torm har været konsulent på udstillingen, og det borger jo i sig selv for kvalitet.

Den nye *Mindestue for Ingemann* på Sorø Museum, som åbnede for publikum fredag den 30. september. Vi vil senere bringe flere billeder fra mindestuen.

Næste nummer af *Tankebreve* udkommer i forbindelse med Ingemanns fødselsdag (28. maj) næste år.

Modtag Nyhedsmail

Forud for alle møder sendes en Nyhedsmail ud til alle de medlemmer, som har tilmeldt sig denne ordning, og samtidig linkes det nye nummer af *Tankebreve*.

Der kan desuden være vigtige meddelelser, såsom ændringer i programmet, m.v. ~ Seneste nyt vedrørende *Kulturkalenderen* ~ og *Hjemmesiden* kan også læses i nyhedsmailen.

Send en mail til undertegnede på :

ingemann1859@gmail.com

Kr. Nielsen

Ingemann-Citater

Af Ingemann *Høimesse= Psalmer til Kirke-aarets Helligdage* (1825) gengives her teksten (3 á 4 vers) fra 1. tekstrække til:

Anden Søndag i Advent

(Evang. Luc. 21 C. 25 V. Tegn i Sol og Maane.)

Mel. Vor Gud han er saa fast en Borg.

*I Verden er ei Nød saa stor,
Guds Naade dog er større:
Er lukt for mig hver Dør paa Jord,
Staae aabne Himlens Dørre.
Min Sjæl, vær ei forsagt !
Du staaer med Gud i Pagt:
Har Verden dig forladt,
Blev Dagen dig til Nat ~
Vær trøstig ! ~ Herren lever.*

*Forglem ei Pagtens store Ord,
Naar Herrens Time kommer !
Opløft dit Hoved, see fra Jord !
Forbarmer er din Dommer :
I Skyen, herlig, skøn,
See Guds eenbarne Søn !
Med Kraft han komme vil :
Forløsning stunder til ~
Vær trøstig ! ~ Herren lever.*

*Vi vente, Herre, paa din Dag ;
Den kommer, naar Du byder ;
O, naar i Undergangens Brag
Da Domsbasuner lyder ~
Gid, sjælevaagne, da
Vi med Halleluja
Lovprise kan din Magt
Og med vor Gud i Pagt
Udraabe: Herren lever !*

Sorø Akademi set fra Ingemannsøen ~ Glædelig Jul. Foto u.å.

Man aner Ingemanns Hus bag den tætte, ”pudrede” bevoksning. Venligst udlånt af Helge Torm.

Medlemskab kan tegnes ved henvendelse til kasserer Flemming Bruun: flemming.bruun@gmail.com eller via hjemmesiden: <http://www.ingemann-selskabet.dk/styled-11/Indmeldelse/>
Selskabets konto i Nordea: 2863 - 6899 201 912.

Bogbestilling ved Kr. Nielsen på e-mail ingemann1859@gmail.com eller via hjemmesiden: <http://www.ingemann-selskabet.dk/Publikationer/Bogbestilling/>

Bestyrelsen pr. 18/9 2022

Peter Balslev-Clausen, formand
3034 7927 peter@balslev-clausen.dk

Johan de Mylius, næstformand
2532 4744 & 6595 8410
demyliusjohan@gmail.com

Kristian Nielsen, redaktør
2392 0133 ingemann1859@gmail.com

Helge Torm, sekretær
2993 1891 helge.torm@mail.tele.dk

Kirsten Jensen Holm
2148 8755 kirsten@holmhome.dk

Flemming Bruun, kasserer
6159 2860 flemming.bruun@gmail.com

Ann Furholt Pedersen
5786 5794 ann@soroe-akademi.dk

Suppleanter:

Jette Coste
5783 4015 jettecoste@gmail.com

Michael Foersom
8819 5726 hmfoersom@gmail.com

Redaktion af *Tankebreve*: Kristian Nielsen : ingemann1859@gmail.com
Hjemmeside : [ingemann-selskabet.dk](http://www.ingemann-selskabet.dk)

ISSN 2596-8408